

maanden de tijd zou krijgen om aan de regelgeving te voldoen.

R. F.⁵ en K. V.

Rechtspraak/Jurisprudence

Hof van Cassatie 18 juni 2020

Zaak: C.19.0140.N

BANK- EN KREDIETWEZEN

Bankverrichtingen – Kredietopening – Lening – Lening op interest – Wederbeleggingsvergoeding

BANQUE ET CRÉDIT

Opérations bancaires – Ouverture de crédit – Prêt – Prêt sur intérêt – Commission de réinvestissement

In een arrest van 18 juni 2020 (C.19.0140.N) buigt het Hof van Cassatie zich nogmaals over het onderscheid tussen een lening op interest en een kredietopening.

In een arrest van 27 april 2020 was het Hof van Cassatie reeds op dit onderscheid ingegaan.

Zoals aangegeven in onze bespreking van dit arrest, is dit onderscheid voornamelijk van belang voor de problematiek rond de omvang van de wederbeleggingsvergoeding en de al dan niet toepassing van artikel 1907*bis* (oud) BW, dat enkel geldt voor leningen. Intussen wordt door artikel 9 van de wet van 21 december 2013 betreffende diverse bepalingen inzake de financiering voor kleine en middelgrote ondernemingen een regeling inzake wederbeleggingsvergoedingen ingevoerd die ook geldt voor kredietleningen, maar deze geldt enkel voor kredietopeningen gesloten na de inwerkingtreding van deze wet, i.e. na 10 januari 2014.

In het uiterst kort arrest van 18 juni 2020 herhaalt het Hof van Cassatie eerst de definitie van de lening op interest: “Een geldlening is een overeenkomst waarbij de uitlener aan de lener een bepaald geldbedrag ter beschikking stelt onder de verplichting dit bedrag terug te geven, vermeerderd met interest indien die is bedongen. Het is een zakelijke overeenkomst die ontstaat door de afgifte van het geldbedrag.”

Met betrekking tot de lening brengt het Hof van Cassatie verder in herinnering dat:

- krachtens artikel 1905 (oud) BW het geoorloofd is interest te bedingen voor eenvoudige leningen; en
- (oud) BW bij gehele of gedeeltelijke terugbetaling van een lening op interest in geen geval van de schuldenaar, buiten het terugbetaalde kapitaal en de vervallen interest, een vergoeding voor wederbelegging mag worden gevorderd, groter dan 6 maanden interest, berekend over de terugbetaalde

som en naar de in de overeenkomst bepaalde rentevoet.

Vervolgens definieert het Hof van Cassatie de kredietopening als volgt: “De kredietopening is een consensuele en wederkerige overeenkomst waarbij de kredietgever aan de kredietnemer tijdelijk en tot beloop van een bepaald bedrag hetzij geld, hetzij kredietwaardigheid ter beschikking stelt. De kredietnemer kan van het krediet gebruik maken door één of meerdere geldopnemingen. De kredietnemer is niet verplicht om van het krediet gebruik te maken.”

Het Hof van Cassatie besluit dat een geldopneming krachtens een kredietopening geen geldlening doet ontstaan in de zin van de artikelen 1892 en 1905 (oud) BW, waarop artikel 1907*bis* (oud) BW van toepassing is.

R. Feltkamp⁶ en N. Michiels⁷

Hof van Cassatie 27 april 2020

BANK- EN KREDIETWEZEN

Bankverrichtingen – Kredietopening – Lening – Lening op interest – Wederbeleggingsvergoeding

BANQUE ET CRÉDIT

Opérations bancaires – Ouverture de crédit – Prêt – Prêt sur intérêt – Commission de réinvestissement

In een arrest van 27 april 2020 heeft het Hof van Cassatie zich opnieuw kunnen uitspreken over de kwalificatie van een krediet als kredietopening versus lening op interest. Die kwalificatie is onder andere van belang in het kader van de discussies rond de omvang van de wederbeleggingsvergoeding.

Een wederbeleggingsvergoeding is de vergoeding die verschuldigd is bij vervroegde terugbetaling van een krediet of lening. Overeenkomstig artikel 1907*bis* BW kan de wederbeleggingsvergoeding nooit hoger zijn dan 6 maanden wanneer het gaat om leningen op interest. Aangenomen wordt dat deze bepaling niet geldt voor kredietopeningen. Doorgaans proberen banken de toepassing van deze bepaling te ontwijken door te argumenteren dat het betrokken krediet geen lening op interest betreft maar een kredietopening. Sinds de wet van 21 december 2013 betreffende diverse bepalingen inzake de financiering voor kleine en middelgrote ondernemingen, zoals aangepast in 2017, heeft deze discussie enigszins aan belang ingeboet omdat door deze wet ter bescherming van kmo's ook voor kredieten andere dan leningen op interest (die onderworpen blijven aan o.a. het art. 1907*bis* BW) een bijzondere regeling is uitgewerkt waarbij i) een recht op vervroegde terugbetaling is voorgeschreven (wat niet het geval is bij de lening op

⁵ Advocaat te Brussel, docent VUB.

⁶ Advocaat te Brussel, docent VUB.

⁷ Advocaat, wetenschappelijk medewerker VUB.

interest) en ii) de wederbeleggingsvergoeding wordt beperkt tot 6 maanden voor kredieten onder de 2 miljoen EUR of voor hogere kredieten tot het bedrag berekend volgens de in de gedragscode opgenomen berekeningswijze.

Deze wet geldt evenwel enkel voor kredieten die na 10 januari 2014 werden gesloten. Voor kredieten die voordien werden gesloten blijft het onderscheid tussen lening op interest en kredietopening derhalve bijzonder relevant.

In het arrest van 27 april 2020 brengt het Hof van Cassatie opnieuw het onderscheid tussen beide rechtsfiguren in herinnering. Uit het zeer summiere arrest kan worden afgeleid dat de zaak een kredietovereenkomst betrof waarbij de partijen de gemeenschappelijke wil hadden om de eiseres de vrijheid te bieden om het kredietbedrag al dan niet op te nemen en de geldopnemingen te spreiden in de tijd.

Het Hof van Cassatie definieert eerst de begrippen geldlening en kredietopening: *“Een geldlening is een overeenkomst waarbij de uitlener aan de lener een bepaald geldbedrag ter beschikking stelt onder de verplichting dit bedrag terug te geven, vermeerderd met interest indien die is bedongen. Het is een zakelijke overeenkomst die ontstaat door de afgifte van het geldbedrag. Een kredietopening is een consensuele en wederkerige overeenkomst waarbij de kredietgever aan de kredietnemer tijdelijk en tot beloop van een bepaald bedrag hetzij geld hetzij kredietwaardigheid ter beschikking stelt. De kredietnemer kan van het krediet gebruik maken door een of meerdere geldopnemingen. De kredietnemer is niet verplicht om van het krediet gebruik te maken.”*

Het Hof van Cassatie oordeelt vervolgens dat het hof van beroep te Brussel in zijn arrest van 11 juni 2019 deze overeenkomst wettig heeft gekwalificeerd als een kredietopening. Daarbij wordt verder niet aangegeven waarom het Hof tot deze conclusie komt. Het Hof van Cassatie geeft wel aan dat de vaststellingen dat een vergoeding verschuldigd is wanneer het kredietbedrag niet zou worden opgenomen, dat de bestemming van de opgenomen gelden moest worden aangetoond en dat een wederopname enkel mogelijk was met toestemming van de kredietgever, deze kwalificatie niet uitsluiten. Ook het feit dat het contract een aflossingstabel bevatte die voorzag in vaste periodieke aflossingen vanaf de eerste maand van de aflossingsperiode doet aan deze kwalificatie volgens het Hof van Cassatie geen afbreuk, aangezien een nieuwe aflossingstabel zou worden opgesteld indien het kredietbedrag niet volledig zou zijn opgenomen.

R. Feltkamp⁸ en N. Michiels⁹

⁸ Advocaat te Brussel, docent VUB.

⁹ Advocaat, wetenschappelijk medewerker VUB.

5. INTELLECTUELE RECHTEN, RECHT EN TECHNOLOGIE / DROITS INTELLECTUELS, DROIT ET TECHNOLOGIE

M. Nuytten¹⁰ & I. d'Hoop

Rechtspraak/Jurisprudence

Cour constitutionnelle 14 janvier 2021

Aff.: 3/2021

VIE PRIVÉE

Traitement de données à caractère personnel – Champ d'application – RGPD – Amendes administratives – Autorités publiques – Exonération

PERSOONLIJKE LEVENSSFEER

Verwerking persoonsgegevens – Toepassingsgebied – GDPR – Administratieve boetes – Publieke autoriteiten – Exoneratie

Dans un arrêt du 14 janvier 2021 (n° 3/2021), la Cour constitutionnelle belge a rejeté la demande introduite par la « Fédération des entreprises de Belgique » (ci-après « FEB ») en vue de l'annulation de l'article 221, § 2, de la loi du 30 juillet 2018 relative à la protection des personnes physiques à l'égard des traitements de données à caractère personnel. Cette disposition, lue en combinaison avec l'article 83, 7, du RGPD, exclut la possibilité pour l'Autorité belge de protection des données d'infliger des amendes administratives aux autorités publiques qui n'offrent pas de biens ou de services sur un marché en cas de violation de la législation sur la protection des données.

La FEB a fait valoir que l'article 221, § 2, viole les articles 10, 11 et 22 de la Constitution, ainsi que les articles 7, 8, 20, 21, 1. et 52, 1., de la charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, avec l'article 16, 1, du traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, avec le principe général d'égalité et de non-discrimination en droit de l'Union européenne, l'article 8 de la convention européenne des droits de l'homme et les articles 83 et 84 du RGPD. En effet, cette disposition exonère les autorités publiques et leurs préposés ou mandataires de l'application d'amendes administratives, sauf dans le cas où ces autorités publiques offrent des biens ou des services sur un marché. Celle-ci créerait par conséquent une différence de traitement injustifiée entre ces autorités publiques et toutes les entités de droit privé soumises aux règles du RGPD.

La Cour a fait droit aux arguments du Gouvernement belge en rejetant ces arguments. Tout d'abord, la Cour déclare que les autorités publiques et les personnes privées sont des catégories de personnes suffisamment comparables, puisque la notion de responsable de traite-

¹⁰ Avocate au barreau de Bruxelles (& DE BANDT).